มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร
สาขาการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
บทบาทครอบคลุมขอบเขตอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเฉพาะในท้องถิ่นเป็นหลักเท่านั้น โดยประกอบด้วย 6 อาชีพ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่พักท้องถิ่น ผู้ประกอบการอาหารท้องถิ่น ผู้ประกอบการของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น นักเล่าเรื่องท้องถิ่น นักออกแบบประสบการณ์ท่องเที่ยวท้องถิ่น และนักการตลาดท่องเที่ยวท้องถิ่น

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

2/2568

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

อาชีพนักเล่าเรื่องท้องถิ่น ระดับ 5

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	**เนื้อหา**
040301	แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว
040302	ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในขณะนำเที่ยวในชุมชน

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น อาชีพนักเล่าเรื่องท้องถิ่น ระดับ 5

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

ผู้มีสมรรถนะทางเทคนิคในการประยุกต์หลักการ ในสาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร สาขาการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยปฏิบัติงานที่ครอบคลุมสมรรถนะ ระดับ 2 และ ระดับ 3 ตลอดจนสามารถกำหนดเทคนิคการเล่าเรื่องท้องถิ่นอย่างมีสาระและอรรถรส โดยการจัดเตรียมเนื้อหาและข้อมูลของท้องถิ่น รวมทั้ง สามารถเล่าเรื่องเพื่อการจดจำและเล่าเรื่องเชิงเปรียบเทียบ ตลอดจนสื่อความหมายเรื่องราวของท้องถิ่นด้วยภาษาที่ถูกต้องและตรงกับข้อเท็จจริง

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

1. เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า หรือ
2. เป็นผู้ไม่มีวุฒิการศึกษา แต่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 5 ปี ขึ้นไป

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

อาชีพนักเล่าเรื่องท้องถิ่น บุคคลในอาชีพนักเล่าเรื่อง ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานในการเล่าเรื่องของท้องถิ่น
ได้แก่ ผู้นำชุมชน เป็นต้น
หมายเหตุ : ผู้ที่จะเข้ารับการประเมินในอาชีพนักเล่าเรื่องต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการเล่าเรื่องของท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

040301 แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว

040302 ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในขณะนำเที่ยวในชุมชน

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
ยกระดับการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้มีคุณภาพและยั่งยืนบนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	04	ถ่ายทอดเรื่องราวที่สะท้อนอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	0403	จัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกับนักท่องเที่ยว

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**	**รหัส**	**คำอธิบาย**
0403	จัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกับนักท่องเที่ยว	040301	แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว	040301.1	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น
				040301.2	จัดกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต พิธีกรรม ความเชื่อ ประเพณีของท้องถิ่น
				040301.3	จัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
		040302	ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในขณะนำเที่ยวในชุมชน	040302.1	ให้คำแนะนำข้อควรปฏิบัติระหว่างการนำเที่ยวเพื่อความปลอดภัย
				040302.2	จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 040301

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว

3. ทบทวนครั้งที่ 2 / 2568

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

อาชีพนักเล่าเรื่องท้องถิ่น

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้อธิบาย ความสามารถในการวางแผน จัดกิจกรรม และอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและยั่งยืน

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
040301.1 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น	1. อธิบายเกี่ยวกับกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่นระหว่างท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว 2. เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยการแต่งกาย พูด และรับประทานอาหาร	ข้อสอบข้อเขียน
040301.2 จัดกิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต พิธีกรรม ความเชื่อ ประเพณีของท้องถิ่น	1. อธิบายเกี่ยวกับกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิต พิธีกรรม ความเชื่อ ประเพณีของท้องถิ่น 2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางประเพณีการละเล่นพื้นบ้านของท้องถิ่น	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
040301.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น	1. อธิบายเกี่ยวกับกิจกรรมเรียนรู้ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และวัฒนธรรมท้องถิ่น 2. มีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ทักษะการสื่อสาร

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับประเพณี การละเล่นพื้นบ้านของท้องถิ่น
2. ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต พิธีกรรม ความเชื่อ และประเพณีของท้องถิ่น
3. ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเรียนรู้ อนุรักษ์ ฟื้นฟู และวัฒนธรรมท้องถิ่น

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลสอบสัมภาษณ์

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ผลสอบข้อเขียน
2. ผลสอบสัมภาษณ์
3. ใบรับรองหรือหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

การประเมินควรให้ความสำคัญกับบริบทเฉพาะของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การโรงแรม และ ภัตตาคาร

(ง) วิธีการประเมิน

1. สอบข้อเขียน
2. สอบสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว หมายถึง การเล่าเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ และประเพณีของท้องถิ่น และและมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิต การประกอบอาชีพด้วยการเรียนรู้และลงมือทำ หรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

กระบวนการและวิธีการประเมินให้ดูในคู่มือประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 040302

2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในขณะนำเที่ยวในชุมชน

3. ทบทวนครั้งที่ 2 / 2568

4. สร้างใหม่ ☐ **ปรับปรุง** ☑

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

อาชีพนักเล่าเรื่องท้องถิ่น

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้อธิบาย ความสามารถของผู้นำเที่ยวชุมชนหรือผู้ดูแลกิจกรรมท่องเที่ยวในการวางแผน ป้องกัน และดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ตั้งแต่ก่อนเริ่มกิจกรรม ระหว่างการเดินทาง การเข้าร่วมกิจกรรม ไปจนถึงหลังสิ้นสุดการท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างปลอดภัย ลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☐	☑	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
040302.1 ให้คำแนะนำข้อควรปฏิบัติระหว่างการนำเที่ยวเพื่อความปลอดภัย	1. อธิบายข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามในการท่องเที่ยวและข้อควรปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นำเที่ยวเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ 2. สังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและแจ้งเตือนเมื่อพบพฤติกรรมที่เสี่ยงต่ออันตรายพร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับพฤติกรรมอย่างเหมาะสม	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
040302.2 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	1. จัดเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่จำเป็นให้พร้อมใช้งานตามลักษณะเส้นทางและกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชน 2. ตรวจสอบปริมาณ ความสะอาด วันหมดอายุ และสภาพการใช้งานของอุปกรณ์ปฐมพยาบาลก่อนออกเดินทาง และระหว่างการนำเที่ยว	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ทักษะการสื่อสาร
2. ทักษะสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
3. ทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
4. ทักษะการใช้อุปกรณ์การปฐมพยาบาล

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติระหว่างการนำเที่ยว เพื่อความปลอดภัยในชุมชน
2. ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
3. ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลสอบสัมภาษณ์
2. ผลการสอบปฏิบัติ

(ข)หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ผลสอบข้อเขียน
2. ผลสอบสัมภาษณ์
3. ใบรับรองหรือหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

การประเมินควรให้ความสำคัญกับบริบทเฉพาะของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การโรงแรม และ ภัตตาคาร

(ง) วิธีการประเมิน

1. สอบข้อเขียน
2. สอบสัมภาษณ์
3. สอบปฏิบัติ

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. การให้ข้อมูลและคำแนะนำด้านความปลอดภัยก่อนเริ่มกิจกรรม

ผู้ปฏิบัติงานต้องสามารถอธิบายข้อควรปฏิบัติ ข้อห้าม และแนวทางการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวก่อนเริ่มการเดินทางหรือกิจกรรม เช่น การแต่งกายที่เหมาะสม การระมัดระวังพื้นที่ลื่นหรืออันตราย และการปฏิบัติตนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

2. การชี้แจงแนวทางปฏิบัติระหว่างการท่องเที่ยว

ระหว่างการนำเที่ยว ผู้ปฏิบัติงานต้องสามารถเตือนและแนะนำให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามเส้นทางที่กำหนด ไม่แยกตัวจากกลุ่ม ไม่เข้าไปในพื้นที่เสี่ยง และปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นำเที่ยวอย่างเคร่งครัด

3. การระบุจุดเสี่ยงและอันตรายในพื้นที่ท่องเที่ยว

ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับสภาพพื้นที่ในชุมชน เช่น ทางลาดชัน บันไดลื่น พื้นที่น้ำลึก พื้นที่ป่า หรือสัตว์มีพิษ และสามารถแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวให้ระมัดระวังจุดเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

4. การเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น

5. ความสามารถในการช่วยเหลือเบื้องต้นเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

ผู้ปฏิบัติงานต้องมีทักษะพื้นฐานในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เช่น การทำแผล การดูแลผู้บาดเจ็บเล็กน้อย การช่วยเหลือเมื่อเป็นลม หรือเกิดอาการแพ้ เพื่อบรรเทาอาการก่อนนำส่งสถานพยาบาล

6. การสื่อสารและประสานงานในกรณีฉุกเฉิน

เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด ผู้ปฏิบัติงานต้องสามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลในพื้นที่ ผู้นำชุมชน หรือหน่วยกู้ภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

7. การดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นรายบุคคล

ผู้ปฏิบัติงานต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักท่องเที่ยว เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีโรคประจำตัว และให้การดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
8. การสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว
การดูแลความปลอดภัยอย่างรอบคอบ และมีการเตรียมพร้อมล่วงหน้า จะช่วยสร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัย ผ่อนคลาย
และมีประสบการณ์ที่ดีในการท่องเที่ยวชุมชน

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

กระบวนการและวิธีการประเมินให้ดูในคู่มือประเมิน